

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра фармакології та фармакогнозії
(назва кафедри)

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри
(Ярослав РОЖКОВСЬКИЙ)
ПІБ
" 27 " серпня 20 21 р

МЕТОДИЧНА РОЗРОБКА ПРАКТИЧНОГО ЗАНЯТТЯ

Курс II рік підготовки докторів філософії Факультет фармацевтичний

Навчальна дисципліна фармакогнозія
(назва навчальної дисципліни)

Практичне заняття № 7. Тема: Лікарські рослинні засоби, що впливають на обмін речовин.

Практичне заняття розробив:
завідувач кафедри, проф., д. мед. н.
(Ярослав РОЖКОВСЬКИЙ)

підпис ПІБ

Практичне заняття обговорено на
методичній нараді кафедри
« 27 » серпня 20 21 р.
Протокол № 1

Практичне заняття № 7

Тема: Лікарські рослинні засоби, що впливають на обмін речовин

Мета: вивчити лікарські рослинні засоби, що впливають на обмін речовин

Основні поняття: обмін речовин, метаболізм, анаболізм, катаболізм.

Обладнання: наочний матеріал, мультимедійний проектор

Навчальний час: 2 години

План

I. Організаційний момент (привітання, перевірка присутніх, повідомлення теми, мети заняття, мотивація студентів щодо вивчення теми).

II. Контроль опорних знань (письмова робота, письмове тестування, фронтальне опитування тощо):

2.1. Вимоги до теоретичної готовності студентів до виконання практичних занять

Здобувач повинен знати:

- лікарські засоби рослинного походження, що впливають на обмін речовин
- патологічні стани центральної нервової системи
- правила збору і фіксації рослинного матеріалу
- основні літературні джерела, довідкову літературу

Здобувач повинен вміти:

- ідентифікувати лікарські рослини, що чинять цукрознижуючий, анти атеросклеротичний ефект, сприяють зниженню рівня ліпідів низької щільності, стимулюють регенерацію клітин підшлункової залози, імунотропний ефект
- проводити аналіз фармацевтичного ринку України щодо поширеності лікарських рослинних засобів, що впливають на обмін речовин
- знати склад основних фітопрепаратів, що впливають на обмін речовин
- користуватися світловим мікроскопом та проводити мікроскопічне дослідження рослинної сировини
- збирати, сушити та зберігати зібрану рослинну сировину
- заготовляти рослинну сировину, що містить різні групи біологічно активних речовин

Перелік дидактичних одиниць:

- текст підручників
- банк тестових завдань

2.2. Питання (тестові завдання, задачі, клінічні ситуації) для перевірки базових знань за темою заняття:

1. Що таке обмін речовин?

2. Які порушення обміну речовин Ви знаєте?
3. Яке найпоширеніше захворювання, пов'язане із порушенням обміну речовин?
4. Що таке цукровий діабет? Його етіологія та патогенез.
5. Які типи цукрового діабету знаєте?
6. Лікарські рослини, що чинять цукрознижуючий ефект. Який механізм дії?
7. Ожиріння: етіологія, патогенез, клініка, лікування.
8. Сформулюйте визначення поняття “Кумарини”; наведіть їх класифікацію і методи визначення у сировині. Якою фармакологічною дією володіють кумарини?
9. Сформулюйте визначення поняття «Хромони» як класу природних сполук. Наведіть їх класифікацію, фізико-хімічні властивості та фармакологічну дію.
10. Сформулюйте визначення поняття «Лігнани» як класу природних сполук і критерій їх класифікації. Перерахуйте ЛРС, яка містить лігнани.
11. Сформулюйте визначення поняття “Флавоноїди” як класу природних сполук. Наведіть класифікацію справжніх флавоноїдів (еуфлавоноїдів). Вкажіть способи ідентифікації та фармакологічну дію.
12. Сформулюйте визначення поняття “Антраценпохідні”. Наведіть їх класифікацію і методи виявлення у сировині.
13. Сформулюйте визначення поняття “Дубильні речовини”. Наведіть їх класифікацію; напишіть структурні формули або їх основні фрагменти. Вкажіть основні способи ідентифікації та види фармакологічної дії дубильних речовин.
14. Які засоби рослинного походження сприяють нормалізації ліпідного обміну?
15. Запропонуйте збір з лікарських рослин при гіпофункції щитоподібної залози.
16. Запропонуйте збір для лікування тиреоїдиту.

III. Формування професійних вмінь, навичок:

1.1. зміст завдань

Для виробництва лікарських засобів фармацевтичне підприємство придбало сировину «плоди пастернаку» та перевірило її доброякісність.

Методична розробка практичного заняття, ОПП «Фармація», II рік підготовки докторів філософії, фармацевтичний факультет, Дисципліна: «Фармакогнозія»

Опишіть результати аналізу, використовуючи наступний план:

1. Запишіть латинські українські назви лікарської рослини, лікарської рослинної сировини та родини.
2. Дайте визначення поняттю «плоди».
3. Опишіть зовнішній вигляд сировини (у вигляді таблиці).
4. Запишіть хімічний склад плодів пастернаку, формулу основної сполуки та вкажіть групу за класифікацією, до якої вона належить.
5. Дайте визначення поняття «кумарини».
6. Якими реакціями можна довести присутність у сировині кумаринів? Запишіть хімізм реакції з прикладу бергаптена.
7. Перерахуйте числові показники сировини «плоди пастернаку», вкажіть їхню регламентацію (не менше..., не більше...).
8. Дайте визначення поняття «органічна домішка».
9. Запишіть (у вигляді таблиці) метод кількісного визначення у сировині кумаринів, пояснюючи кожен етап. Вкажіть властивості методу.
11. Вкажіть фармакологічну групу, до якої належить сировина, шляхи використання сировини, які отримують препарати.
12. Запишіть правила зберігання сировини пастернаку (групу та умови зберігання).

1.2. рекомендації (інструкції) щодо виконання завдань

№	Основні завдання	Вказівки	Відповіді
1	2	3	4
1	Методи досліджень	Фармакогностичний метод аналізу	Фармакогнозія: базовий підручн. для студ. вищ. фармац. навч. закл.(фармац. ф-тів) IV рівня акредитації / В.С. Кисличенко, І.О. Журавель, С.М. Марчишин та ін.; за ред. В.С. Кисличенко. - Харків: НФаУ: Золоті сторінки, 2015. - 736 с.

1.3. вимоги до результатів роботи, в т.ч. до оформлення;

IV. Підведення підсумків

У результаті заняття здобувач ознайомився лікарськими рослинними препаратами, що впливають на обмін речовин.

Методична розробка практичного заняття, ОПП «Фармація», II рік підготовки докторів філософії, фармацевтичний факультет, Дисципліна: «Фармакогнозія»

Список рекомендованої літератури

-основна:

1. Фармакогнозія: підручник (I—III р. а.) / І.А. Бобкова, Л.В. Варлахова. — 3-є видання Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина» 2018, 504с.
2. Фармакогнозія: базовий підручн. для студ. вищ. фармац. навч. закл.(фармац. ф-тів) IV рівня акредитації / В.С. Кисличенко, І.О. Журавель, С.М. Марчишин та ін.; за ред. В.С. Кисличенко. - Харків: НФаУ: Золоті сторінки, 2015. - 736 с.
3. Навчальний посібник з дисципліни «Фармакогнозія» / Я. В. Рожковський, Б. В. Приступа, І. А. Бойко, Н. В. Герасимюк, В. В. Черногорюк -: Методична розробка кафедри фармакогнозії ОНМедУ. – Одеса: ОНМедУ, 2019 – 51 с.
4. Antonyuk V. O. A practical course of pharmacognosy (Laboratory manual) / V. O. Antonyuk, R. M. Lysyuk, L. Ya. Antonyuk. – Lviv: LNMU, 2011. – 499 p.
5. Державна Фармакопея України : в 3 т. / Державне підприємство «Український науковий фармакопейний центр якості лікарських засобів». — 2-е вид. — Харків: Державне підприємство «Український науковий фармакопейний центр якості лікарських засобів», 2015. — Т. 1. — 1500 с.
6. European Pharmacopoeia. - 8th ed.; – Druckerei C. H. Beck, Nordlingen (Germany), 2013.- 3655 p.
7. Практикум з ідентифікації лікарської рослинної сировини: навч. посіб. / [В. М. Ковальов, С. М. Марчишин, О. П. Хворост та ін.] ; за ред. В. М. Ковальова, С. М. Марчишин. – Тернопіль: ТДМУ, 2014. – 250 с.
8. Фармакогнозія: навчально-методичний посібник (ВНЗ I—III р. а.) / В.П. Ходаківська, І.А. Бобкова, Л.В. Варлахова Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина» 2018.

-додаткова

1. Практикум з ідентифікації лікарської рослинної сировини: навч. посіб. / [В. М. Ковальов, С. М. Марчишин, О. П. Хворост та ін.] ; за ред. В. М. Ковальова, С. М. Марчишин. – Тернопіль: ТДМУ, 2014. – С. 21-22.
2. Лекарственное растительное сырье и фитосредства: учеб. Пособие / П. И. Середя, Н. П. Максютин, Е. Н. Струменская и др.; под ред. проф. П. И. Середы. – К.: ВСИ «Медицина», 2010. – С. 39-42.
3. Лекарственное сырье растительного и животного происхождения. Фармакогнозия: учебное пособие / под ред. Г. П. Яковлева. – СПб.: СпецЛит, 2006. – С. 68 – 69.
4. Солодовниченко Н.М., Журавльов М.С., Ковальов В.М. Лікарська рослинна сировина та фітопрепарати: Навч. посіб. з фармакогнозії з основами біохімії лікар. рослин для студ. вищих фарм. навч. закладів III-IV рівнів акред. (2-е вид.) – Х.: Вид-во НФаУ; МТК-книга, 2003. – С. 30-51.
5. Бобкова І. А. Фармакогнозія: підручник / І. А. Бобкова, Л. В. Варлахова, М. М. Маньковська. – 2-е вид., перероб. та доп. – К.: Медицина, 2010. – С. 59 – 65.

Методична розробка практичного заняття, ОПІ «Фармація», II рік підготовки докторів філософії, фармацевтичний факультет, Дисципліна: «Фармакогнозія»

6. Фармакогнозия. Лекарственное сырье растительного и животного происхождения. Под ред. Яковлева Г.П. С.-Петербург, Спецлит 2013
7. Фармакогнозия с основами фитотерапии А. Пастушенков, Н. Беспалова Издательство Феникс 2016.
8. Ковальов В.М., Павлій О.І., Ісакова Т.І. Фармакогнозія з основами біохімії рослин / За ред. проф. В.М. Ковальова. – Харків: Прапор, вид-во НФАУ, 2000.-704 с.
9. Державна Фармакопея України / Державне підприємство «Український науковий фармакопейний центр якості лікарських засобів». — 1-е вид. — Доповнення 4. — Харків: Державне підприємство «Український науковий фармакопейний центр якості лікарських засобів», 2011. - 540 с.
10. Державна Фармакопея України: в 3 т. / Державне підприємство «Український науковий фармакопейний центр якості лікарських засобів». — 2-е вид. — Харків: Державне підприємство «Український науковий фармакопейний центр якості лікарських засобів», 2015. — Т. 1. — 1500 с.
11. Державна Фармакопея України : в 3 т. / Державне підприємство «Український науковий фармакопейний центр якості лікарських засобів». — 2-е вид. — Харків: Державне підприємство «Український науковий фармакопейний центр якості лікарських засобів», 2014. — Т. 3. – 750 с.
12. Фармакогнозия. Тестовые задания и ситуационные задачи: учеб.пособие для студентов мед.вузов / Н.В.Бобкова и др.; под. ред.. И.А.Самылиной. –М.:ГЭОТАР-Медиа, 2011.-288 с.